

AD-138

April-2015

M.Com (Part-II) Annual Pattern**Cost Accountancy****Paper - IV**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

1. કોઈપણ બેના જવાબ આપો : 20
- (a) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિમાં માનવ વર્તણુક પાસાનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (b) રોકડ પ્રવાહ અને ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
- (c) હિસાબી માહિતી અને નિર્ણય પ્રક્રિયાની કાર્યવાહી સમજાવો.
- (d) હિસાબી પદ્ધતિ અને અભિપ્રેરણ સમજાવો.

2. 31મી ડિસેમ્બર-2014ના રોજનું શુભલાભ લિ.નું પાકુ સરવૈયું નીચે મુજબ છે : 20

જવાબદારીઓ	₹	મિલકતો		₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી	8,00,000	પાઘડી		1,20,000
અનામત વધારો	7,24,000	ફી હોલ્ડ મકાનો		5,20,000
લેણદારો	3,96,000	ફીટીંગ સાધનો	4,00,000	
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	60,000	- ઘસારો	1,70,000	2,30,000
		સ્ટોક		4,60,000
		દેવાદારો		6,50,000
	19,80,000			19,80,000

કંપની 2015 ના વર્ષની યોજનાઓ નીચેની ધારણાઓ પર આધારિત છે.

ફેબ્રુઆરી-2015માં ₹ 10નો એક એવા 20,000 ઈક્વિટી શેર શેરદીઠ ₹ 5ના પ્રિમિયમથી બહાર પાડવામાં આવશે. જાન્યુઆરી 2015માં ₹ 1,40,000 ના નવા ફીટીંગ સાધનો રોકડેથી ખરીદવાના છે. પાઘડી પૈકી ₹ 60,000 માંડી વાળવાના છે. 2015ના વર્ષને અંતે માલનો સ્ટોક ₹ 5,80,000 નો રહેશે.

નીચેના વ્યવહારો વર્ષ દરમિયાન એક સરખા દરે રહેશે. વેચાણ ₹ 48,00,000, ખરીદી ₹ 37,20,000, સામાન્ય ખર્ચ ₹ 7,20,000 અને ડિરેક્ટરનું મહેનતાણું ₹ 1,60,000.

દેવાદારોને આપવામાં આવતી શાખ બે માસ, લેણદારો પાસેથી 1½ માસની શાખ મળશે.

ઘસારા ફીટીંગ સાધનો પર 10% લેખે ઘટતી જતી બાકીની રીતે ગણો.

2015ના વર્ષ માટે ભંડોળની પ્રાપ્તિ અને ઉપયોગ દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

2. નીચે આપેલી માહિતીથી નીશીત લિ. ના 31-3-2015ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે લેવામાં આવી છે : 20
(1) કાર્યશીલ મૂડી	₹ 90,000
(2) ચાલુ ગુણોત્તર	2.20 : 1
(3) પ્રવાહિકતા ગુણોત્તર	1.25 : 1
(4) સ્ટોક ચલનદર	6 વખત
(શરૂઆત અને આખરનાં સ્ટોકની સરેરાશના આધારે)	
(5) કાચા નફાનો ગુણોત્તર	40%
(6) કાયમી મિલકતો અને માલિકીના ભંડોળ	0.80 : 1
(7) દેવાદાર ગુણોત્તર (360 દિવસ)	45 દિવસ
(8) શેરદીઠ કમાણી	₹ 4
(9) લેણદાર ગુણોત્તર	72 દિવસ
(10) વર્ષની આવક શેરમૂડી પર ટકા	40%
(11) સંચાલન ગુણોત્તર	90%
(12) શેરની સંખ્યા	16250
- શરૂઆતનો સ્ટોક આખરના સ્ટોક કરતાં ₹ 12,500 ઓછો છે. ખરીદીમાં ખરીદ માલ ગાડાભાડુ ₹ 27,500 છે. મુલત્વી રાખેલ ખર્ચા, અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચા, લાંબાગાળાની લોન તેમજ અદૃશ્ય મિલકતો કંપનીના ચોપડે નથી.
- તા. 31-3-2015ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટેનું વેપાર ખાતું અને નફા-નુકસાન ખાતું અને તે જ તારીખનું પાકુ સરવૈયું તૈયાર કરો.

3. ગમે તે બે લખો : 20
- (a) મૂડી પડતરની વ્યાખ્યા આપો. નાણાકીય સંચાલનમાં તેનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (b) ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતર એટલે શું ? તેની ગણતરી કેવી રીતે કરવામાં આવે છે ?
- (c) શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્રનો ખ્યાલ આપો. તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા સમજાવો.

અથવા

3. અશોક લિ.માં જે કામ મજૂરો દ્વારા થાય છે તે કામ પ્લાન્ટ દ્વારા કરાવવા માંગે છે. તે અંગે બે વિકલ્પો ઉપલબ્ધ પ્લાન્ટ 'ક્ષ' અને પ્લાન્ટ 'ચ' નીચેની માહિતી પરથી નફાકારકતાનું પત્રક બનાવવાનું છે અને બંને પ્લાન્ટ અંગે રોકાણ પરત મુદત ગણી બતાવવાનું છે : 20

	પ્લાન્ટ “ક્ષ”	પ્લાન્ટ “ચ”
પ્લાન્ટનું અંદાજીત આયુષ્ય	5 વર્ષ	5 વર્ષ
	₹	₹
પ્લાન્ટની કિંમત	9,00,000	15,00,000
પરોક્ષ માલ સામગ્રી ખર્ચ	36,000	48,000
અંદાજેલ બગાડમાં બચત	60,000	90,000
વધારાનો નિભાવ ખર્ચ	1,14,000	1,62,000
અંદાજેલ પ્રત્યક્ષ મજૂરીમાં બચત	—	—
બિનજરૂરી કામદારોની સંખ્યા	900	1,200
કર્મચારી દીઠ મજૂરી	600	600

કરવેરાનો દર 50% ગણો. કરવેરાની ગણતરી માટે ઘસારો અવગણો. તમે કયા પ્લાન્ટની ભલામણ કરશો ?

4. પરી કોર્પોરેશન 100% ની કાર્યક્ષમતાએ 12,000 એકમોનું ઉત્પાદન કરે છે. હિસાબી ચોપડાઓ પરથી નીચેની માહિતી મેળવવામાં આવી છે :

20

ઉત્પાદન	8400 એકમો ₹	10800 એકમો ₹
મરામત જાળવણી	15,000	16,800
પગાર	30,000	30,000
પાવર	54,000	60,000
તપાસ	6,000	7,200
ઉત્પાદન શાખાની મજૂરી	21,000	27,000
ઘસારો	42,000	42,000
વપરાશી સ્ટોર્સ	42,000	54,000

ઉત્પાદનનો દર પ્રત્યેક કલાકે 10 એકમો છે. પ્રત્યક્ષ માલ સામગ્રીની પડતર એકમદીઠ ₹ 10 છે. પ્રત્યક્ષ મજૂરી દર કલાકે ₹ 40 છે.

ઉપરની માહિતીના આધારે 100%, 80% અને 60% ની કાર્યક્ષમતાએ પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

અથવા

4. ગમે તે બે લખો :

20

- (1) આંતરિક વળતર દરની પદ્ધતિ
- (2) મૂડી રોકાણ પરના વળતરની ગણતરીમાં મૂડી અને નફાનો અર્થ સમજાવો.
- (3) મૂડી પડતરનું મહત્ત્વ

5. એક કંપનીની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે :

20

વિગત	એકમદીઠ ₹
કાચો માલ	105
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	42
પરોક્ષ ખર્ચા	63
કુલ પડતર	210
નફો	70
વેચાણ કિંમત	280

વધારાની માહિતી :

- (1) અંદાજેલ ઉત્પાદનના વાર્ષિક એકમો 67,200.
- (2) કાચો માલનો સ્ટોક એક માસ સ્ટોકમાં રહેશે.

- (3) કાચો માલનો સરેરાશ સ્ટોક અર્ધા માસ માટે પ્રક્રિયામાં રહે છે.
- (4) તૈયાર માલનો સ્ટોક સરેરાશ એક માસ માટે સ્ટોકમાં રહે છે.
- (5) ઉત્પાદનનો 20% ભાગ રોકડેથી વેચાય છે.
- (6) દેવાદારોને આપવામાં આવતી શાખ-1 માસ
- (7) વેપારીઓ પાસેથી એક માસની શાખ મળે છે.
- (8) 10% ભાગનો કાચો માલ રોકડેથી ખરીદાય છે.
- (9) પ્રત્યક્ષ મજૂરીનો ચૂકવવાનો ગાળો - એક અઠવાડિયું
- (10) પરોક્ષ ખર્ચા ચૂકવવાનો ગાળો - બે અઠવાડિયા
- (11) કંપની રોકડ હાથ ₹ 52,500 રાખવાનું માને છે જે માટે ₹ 17,500 નો બેંક ઓવરડ્રાફ્ટનો સમાવેશ થાય છે જે બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ હજુ સુધી ઉપયોગમાં લેવાયેલ નથી. ઉત્પાદન અને વેચાણ એક સરખી રીતે થાય છે વર્ષના 48 અઠવાડિયા ગણવાના છે એક માસના ચાર અઠવાડિયા ગણો.

ચોખ્ખી કાર્યશીલ મૂડી શોધો.

અથવા

5. ગમે તે બે લખો :

20

- (1) કાર્યશીલ મૂડીના પ્રાપ્તિસ્થાનો
- (2) કાર્યશીલ મૂડીને અસર કરતાં પરિબળો
- (3) વટાવેલ રોકડ પ્રવાહ પદ્ધતિ

AD-138

April-2015

M.Com (Part-II) Annual Pattern**Cost Accountancy****Paper - IV****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 100**

1. Answer any **two** : **20**
- (a) State the importance of the Human Behaviour Aspects in the Management Accounting.
- (b) Explain the difference between cash Flow statement and Fund Flow Statement.
- (c) Accounting data and decision making process.
- (d) Accounting System and Motivation.

2. Balance Sheet of Shubhlabh Ltd. as on 31st December, 2014 is as under : **20**

Liabilities	₹	Assets		₹
Equity Share Capital	8,00,000	Goodwill		1,20,000
Reserve and Surplus	7,24,000	Free hold building		5,20,000
Creditor	3,96,000	Fitting Instrument	4,00,000	
Bank Overdraft	60,000	– Depreciation	1,70,000	2,30,000
		Stock		4,60,000
		Debtors		6,50,000
	19,80,000			19,80,000

Company has projects for the year 2015 on the following assumption.

In the Feb-2015 20,000 Equity shares of ₹ 10 each will be issued at a premium of ₹ 5 per share. New fitting instruments worth ₹ 1,40,000 purchased for cash. Write off goodwill for ₹ 60,000. Stock of ₹ 5,80,000 at the end of the year 2015.

Following are the transaction during the year.

Sales ₹ 48,00,000, Purchase ₹ 37,20,000, General Expenses ₹ 7,20,000 and Directors remuneration ₹ 1,60,000.

Credit allowed to debtors 2 months. Credit allowed by creditor 1½ months. Provide depreciation on fitting at the rate of 10% by reducing balance method.

Prepare Fund flow statement for the year 2015.

OR

2. Following information of Nishit Ltd. are taken for the year ended as on 31-3-2015. **20**
(1) Working Capital	₹ 90,000
(2) Current Ratio	2.20 : 1
(3) Liquidity Ratio	1.25 : 1
(4) Stock turn over
(Average of opening and closing stock)	6 times.
(5) Gross Profit Ratio	40%
(6) Fixed Assets to share holder's Equity	0.80 : 1
(7) Debtor's Ratio (360 Days)	45 days
(8) Earning per share	₹ 4
(9) Creditor's Ratio	72 days
(10) Earning for the year as a percentage on share capital	40%
(11) Operating Ratio	90%
(12) Number of Equity share	16250

The opening stock was less by ₹ 12,500 than closing stock. Purchase includes ₹ 27,500 for carriage inward.

There are no differed expenses, prepaid expenses, long term liabilities and intangible assets in the books of accounts.

Prepare Trading and Profit and Loss Account for the year ended on 31-3-2015 and Balance Sheet as on that date.

3. Write any **two** : **20**
- Define cost of capital. Explain its importance in Financial Management.
 - What is the weighted average cost of capital ? How it is calculated ?
 - Explain the concept of Zero-base Budgeting. Explain its advantages and limitation.

OR

3. Ashok Ltd. is considering the purchase of new machine which will carry out operation so far performed by labour. There are two alternative presented plant 'X' and plant 'Y'. From the following information you are required to prepare a profitability statement and work out the pay back period for each plant : **20**

	Plant "X"	Plant "Y"
Estimated Life of Plant	5 years	5 Years
	₹	₹
Cost of Plant	9,00,000	15,00,000
Cost of Indirect Material	36,000	48,000
Estimated saving in scrap	60,000	90,000
Additional maintenance cost	1,14,000	1,62,000
estimated saving in Direct wages	—	—
No. of employees not required	900	1,200
Wages per Employee	600	600

Taxation rate is to be taken at 50%. Ignore depreciation for the purpose of calculating tax. Which plant would you recommend ?

4. Pari Corporation produces 12,000 units at 100% capacity. The following information is obtained from the books of account : 20

Production	8400 Units	10800 Units
	₹	₹
Repairs and Maintenance	15,000	16,800
Salary	30,000	30,000
Power	54,000	60,000
Inspection	6,000	7,200
Shop Labour	21,000	27,000
Depreciation	42,000	42,000
Consumable Stores	42,000	54,000

The rate of production per hour is 10 units. Cost of direct material is ₹ 10 per unit and direct wages per hours is ₹ 40.

From the above information prepare a Flexible Budget at 100%, 80% and 60% capacity.

OR

4. Write any **two** : 20

- (1) Internal Rate of Return method.
- (2) Explain the meaning of capital and profit for purpose of determining the return of capital employed.
- (3) Significance of the cost of capital.

5. The following are the particulars of a Co. 20

Particular	Per Unit
	₹
Raw Material	105
Direct Wages	42
Overhead expenses	63
Total Cost	210
Profit	70
Selling Cost	280

Additional Information :

- (1) Estimated output is 67,200 units yearly.
- (2) Raw materials are in stock on an average for 1 month.
- (3) Raw materials are in process on an average for 1/2 month.
- (4) Finished goods are in stock on an average for 1 month.

- (5) 20% of the production is sold against cash.
- (6) Credit given to debtor for 1 month.
- (7) Credit allowed by suppliers is 1 month.
- (8) 10% of the raw material is purchased against cash.
- (9) Lag on payment of wages – 1 week.
- (10) Lag on payment of overhead expenses 2 weeks.
- (11) Company wishes to keep ₹ 52,500 cash on hand which includes ₹ 17,500 Bank overdraft which is still not utilized.

Assume that Sales and production follow consistent pattern. Consider 48 weeks for a year and 4 weeks for a month.

Find out Net Working Capital.

OR

5. Write any **two** :

20

- (1) Sources of working capital.
 - (2) Factors affecting working capital.
 - (3) Discounted cash flow method.
-